

Mit ér a bejelentővédelem, ha magyar?

Program

10:00 – 10:25	Újdonságok a bejelentővédelmi szabályozásban – Ligeti Miklós, a Transparency International Magyarország jogi vezetője
10:25 – 10:50	A cégekre vonatkozó bejelentővédelmi előírások – Prof. Dr. Kun Attila Sándor, tanszékvezető egyetemi tanár, KGRE ÁJK
10:50 – 11:20	A Transparency International Magyarország bejelentővédelmi eszközeinek ismertetése és kipróbálása – Zeisler Judit, a Transparency International Magyarország projektmenedzsere
11:20 – 11:50	Kérdések, válaszok
11:50 – 12:30	Szendvicsebéd

vázlat

Kettős rezsim (nemzeti és EU)

Mik a hasonlóságok?

Mik az eltérések?

Mit kell tudnia a bejelentővédelmi rendszernek?

Mire számíthat a bejelentő?

Kettős rezsim

„Nemzeti rezsim” - *panaszok és közérdekű bejelentések*

- 2014 óta hatályban
- közhatalmi szervekre kötelező
- (versenyszférában fakultatív volt)
- alapvetően deklaratív
  - tiltja a megtorlást
  - kivizsgálási kötelezettséget teremt
- támogatások & segítség: jogi segítségnyújtás alapján

„Nemzeti rezsím” - *panaszok és közérdekű bejelentések*

- De mi van, ha nem teljesülnek a kötelezettségek?
  - tilalom ellenére megtorlás
  - kötelező kivizsgálás elmarad
- És mi van, ha a szerv szerint nem is közérdekű bejelentés?
  - nem indít vizsgálatot

semmi

EU-s (irányelvi) rezsim - *visszaélések* *bejelentése*

- Mindenre kötelező (kivételekkel)
  - versenyszféra
  - non-profit
  - közhatalmi szektor
- Foglalkoztató-centrikus
  - munkahely alapú
  - dolgozói bejelentésekre tervezve
- Bejelentés centrikus
  - megszerezi a bejelentés fogadásának követelményeit

EU-s (irányelvi) rezsim - *visszaélések* *bejelentése*

- „szűk” tárgyi hatály – EU-s katalógus
- munkahely – dolgozó reláció
- állampolgári bejelentések állami szektorban
- követelmények
  - bejelentőrendszer működtetése
    - belső & elkülönített
  - bejelentések fogadása
  - visszajelzés
  - kivizsgálás vagy áttétel

Mire számíthat a bejelentő?

- munkahelyén van bejelentőrendszer
- könnyen hozzáférhető
- fogadják a bejelentését
- visszajelzést kap (7 nap)
- bizalmasan kezelik az adatait
- kivizsgálják a bejelentését (30 nap / 3 hónap)
- nem éri hátrány, megtorlás

Mi van akkor, ha ...?

- elmarad a kivizsgálás?
  - bejelentő nyilvánossághoz fordulhat
- mégis retorzió éri a bejelentőt?
  - maga kell keresen jogorvoslatot, jogvédelmet
  - de
    - bizonyítási teher megfordul
    - mentességek és vélelmek
      - » információ megszerzése
      - » titok megőrzése
    - joglemondás korlátozása

De akkor meg mi a baj?

Sokféle baj van, pld.:

- nem garantált a bejelentések kivizsgálása
- szűkkörűek a mentességek
- hiányos a védelem
- nulla támogatás
- problémás a nyilvánossághoz fordulás

nem garantált a kivizsgálás

- kiindulópont:
  - vizsgálnának, ha lenne mit
  - az információ hiánya a gond
- se új eljárási forma, se új szakhatóság
- kivizsgálás mellőzése elévülés esetén
  - állami rezsimben
  - szubjektív: mérlegelés / objektív: kötelező
- névtelen bejelentés kivizsgálásának mellőzése
  - állami rezsimben kötelező, kivéve: súlyos sérelem
  - versenyszféra: mérlegelés
- kivizsgálás mellőzése érdekmérlegelés alapján

szűkkörűek a mentességek

- mentesség nem érvényesül
  - „nagy-titoksértések” esetén
    - minősített adat
    - orvosi, bírói, egyházi, titok
    - büntetőeljárás adatok
  - rendőrség, adóhatóság, titkosszolgálatok, stb. eljárásai és dolgozói esetén

hiányos a védelem

- nincsen a védelemre kijelölt hatóság / spec eljárás
- tiltott retorzió esetén
  - bejelentő magára marad
  - saját maga kell eljárást kezdeményezzen
  - saját maga kell jogorvoslattel éljen
  - tetemes költségei keletkeznek

nulla támogatás

- jogi segítségnyújtás szerinti támogatások
  - tanácsadás, felvilágosítás, pártfogó ügyvéd, védő
  - költségeket állam előlegezi
  - költségeket állam akkor állja, ha a bejelentő havi jövedelme < 42.750 forintnál
- kieső jövedelmet nem pótolják
- bejelentő nem kap jutalmat

nyilvánossághoz fordulás

- csak végső esetben
- nem sajtó útján
  - önerős közzététel
    - » közösségi média
    - » Youtube
    - » saját honlap
  - „helyben szokásos mód”
    - » kidobolja
    - » kifüggeszti
    - » nyilvános rendezvényen bejelenti
- ha sajtó útján
  - nincsen bejelentővédelem
  - csak forrásvédelem

**De azért ugye van minek
örülni?**

van azért ok örömmre

- versenyszférában is kötelező a bejelentővédelem
- lesz sokféle bejelentési csatorna
- a retorzió tilalmát (valamelyes) garanciák védik
  - fordított bizonyítási teher
  - mentességek
- a védelem harmadik személyekre is kiterjed

A foglyul ejtett állam dilemmája

Avagy mit ér a bejelentővédelem, ha magyar...

- A kormány a „kettesalára” optimalizált
  - 2 éves késés
  - célhorizont a minimum
- az irányelv minimumszabályokat ír elő
- nem lett volna tilos
  - több védelmet adni
  - több mentességet adni
  - jobb kivizsgálást előírni
- el lehetett volna érni a 2009-es szintet
- kérdés, hogy a minimumszabályok mit érnek egy foglyul ejtett államban?

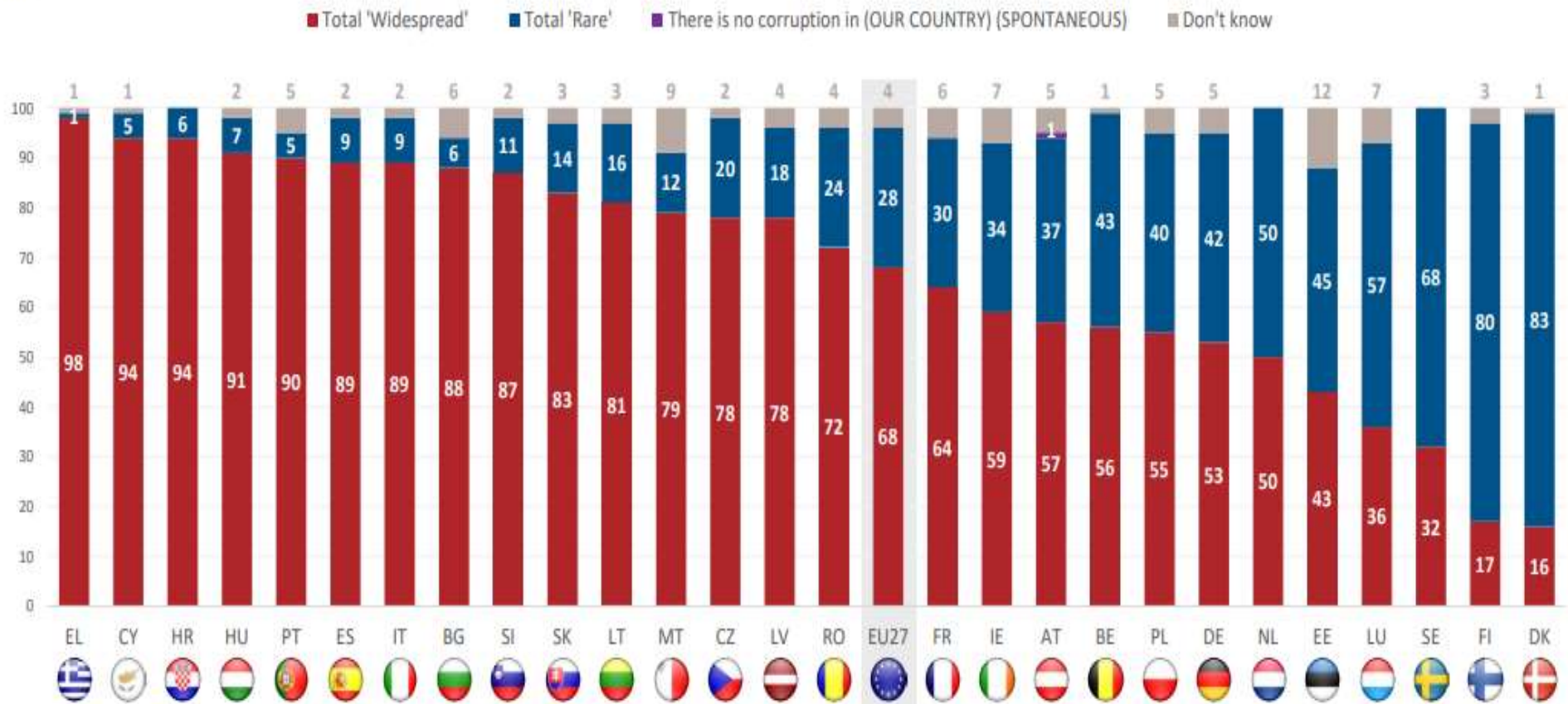
Kérdés, megjegyzés?

Köszönöm a figyelmet!

miklos.ligeti@transparency.hu

A magyarok 91%-a (!) szerint elterjedt a korrupció az országban

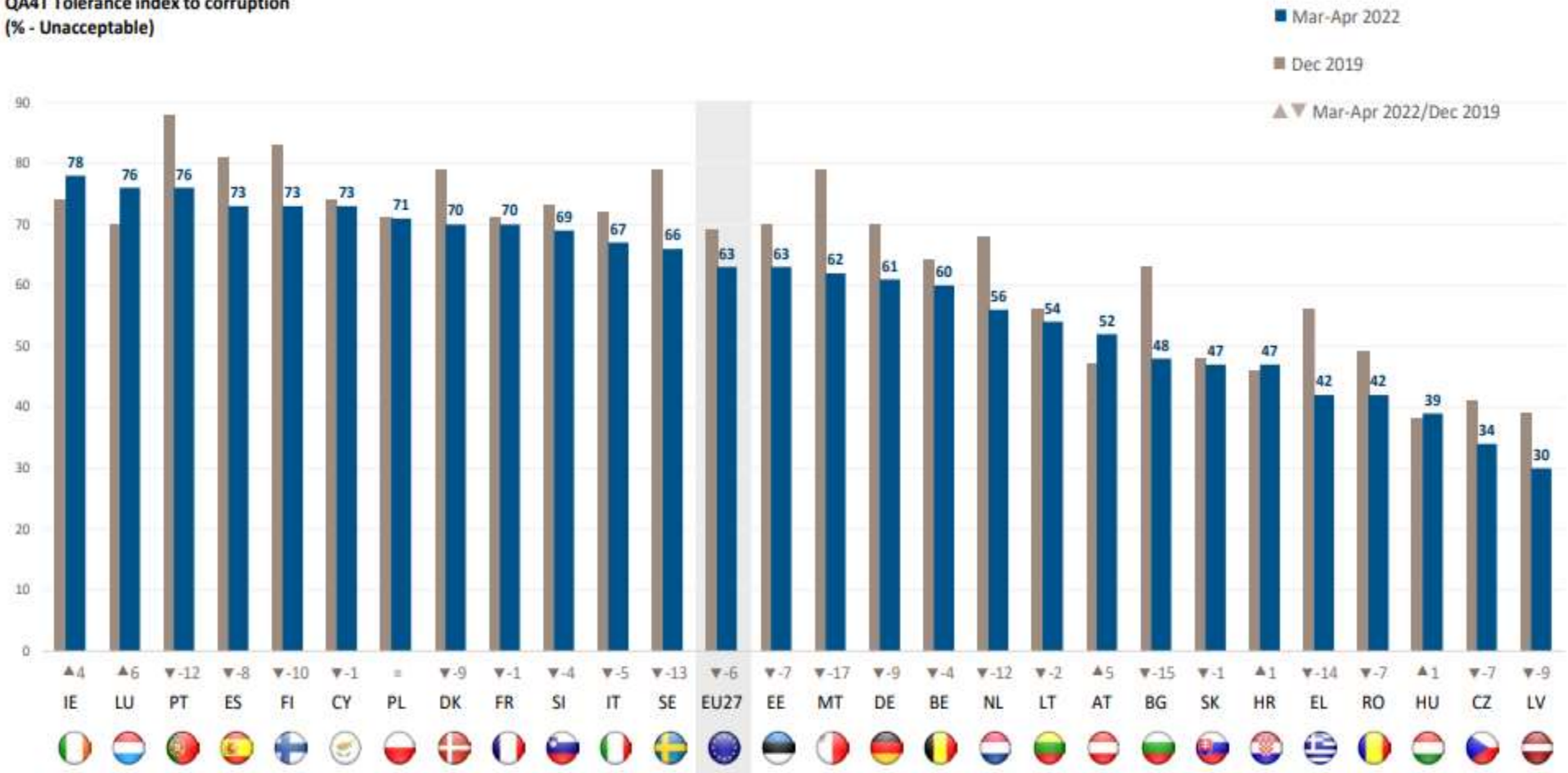
Q45 How widespread do you think the problem of corruption is in (OUR COUNTRY)? (%)

Base: all respondents (n = 26,509)

Még mindig nagyon magas a magyarok korrupciós toleranciaindexe

QA4T Tolerance index to corruption
(% - Unacceptable)

Base: all respondents (n = 26,509)